

EU-subsidiemonitor 2021-2027

Provincie Limburg

Projectteam:

Martijn Panjer

Chantal Peters

Julia van Loon

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Algemeen beeld Provincie Limburg	5
Organisaties en samenwerkingen	13
Benchmark	16
Geografische spreiding	19
Europese subsidie naar sector	23
Niet-projectgebonden financieringen: leningen en directe betalingen	25
Bijlagen	27

Inleiding

Aanleiding

In opdracht van de provincie Limburg heeft ERAC een inventarisatie uitgevoerd van Europese subsidies en projecten met organisaties die zijn gevestigd in de provincie Limburg, met specifieke aandacht voor de Limburgse beleidskaders. Deze inventarisatie heeft betrekking op de nieuwe programmaperiode 2021-2027. De resultaten hiervan worden gepresenteerd in dit rapport. De gepresenteerde cijfers hebben als peildatum **1 juli 2025**.

In deze monitorrapportage ligt de focus op de programmaperiode 2021-2027. Dit betekent dat de gegevens over de periode 2014-2020 niet meer zijn opgenomen.

Hoofdconclusie

Vanaf het begin van de programmaperiode 2021-2027 tot aan de peildatum 1 juli 2025 is **€ 350.944.735** Europese subsidie toegekend aan **519** unieke organisaties (**1.030** projectdeelnames) in de provincie Limburg. Deze organisaties besteden de subsidie bij het realiseren van **733** projecten. Hierbij wordt een CO2-reductie van **9.394** ton bereikt.

De investeringsimpuls aan totale projectkosten in de provincie Limburg bedraagt op basis van de multiplier **€ 601.821.371**. De verwachte vervolginvesteringen bedragen **€ 81.712.286**.

Ten slotte zijn ook EIB-leningen aan organisaties in de provincie Limburg onderdeel van deze inventarisatie. De totale omvang van deze investeringen betreft **€ 1.666.576.389**.

Aanvullend op bovenstaande gegevens, blikken wij voor de kerncijfers terug op de peildatum van 1 juli 2024. Voor de provincie Limburg is tot aan de peildatum 1 juli 2024 **€ 278.846.532** Europese subsidie toegekend aan **322** unieke organisaties (**682** projectdeelnames), verdeeld over **452** projecten. Hierbij werd **6.981** ton aan CO2-reductie bereikt.

Ten opzichte van peildatum 1 juli 2024 is de groei op bovenstaande kerncijfers als volgt:

- Toegekende Europese subsidie: € 72.098.203 (26%)
- Aantal unieke organisaties: 197 (61%)
- Aantal projectdeelnames: 348 (51%)
- Aantal projecten: 281 (62%)
- Werkgelegenheidseffect: 1.616 (28%)
- Ton aan CO2-reductie: 2.413 (35%)

Leeswijzer

Dit rapport heeft de volgende opbouw:

- Hoofdstuk twee: Toegekende Europese subsidie voor de provincie Limburg per 1 juli 2025
- Hoofdstuk drie: Organisaties en samenwerkingen
- Hoofdstuk vier: Benchmark
- Hoofdstuk vijf: Geografische spreiding
- Hoofdstuk zes: Europese subsidie naar sector
- Hoofdstuk zeven: Analyses

Als bijlagen zijn opgenomen:

- Informatie over de opzet van de inventarisatie
- Informatie over het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid
- Beschrijving van de Europese programma's
- Korte duiding van de Sustainable Development Goals (SDG's)

De informatie is weergegeven in overzichtelijke tabellen, figuren en andere visuals. In de tabellen zijn gele balken weergegeven, via deze balken is in de relatieve verhouding van de waarden in de tabellen ten opzichte van elkaar direct visueel zichtbaar. Daarnaast worden de tabellen, figuren en andere visuals waar nodig toegelicht.

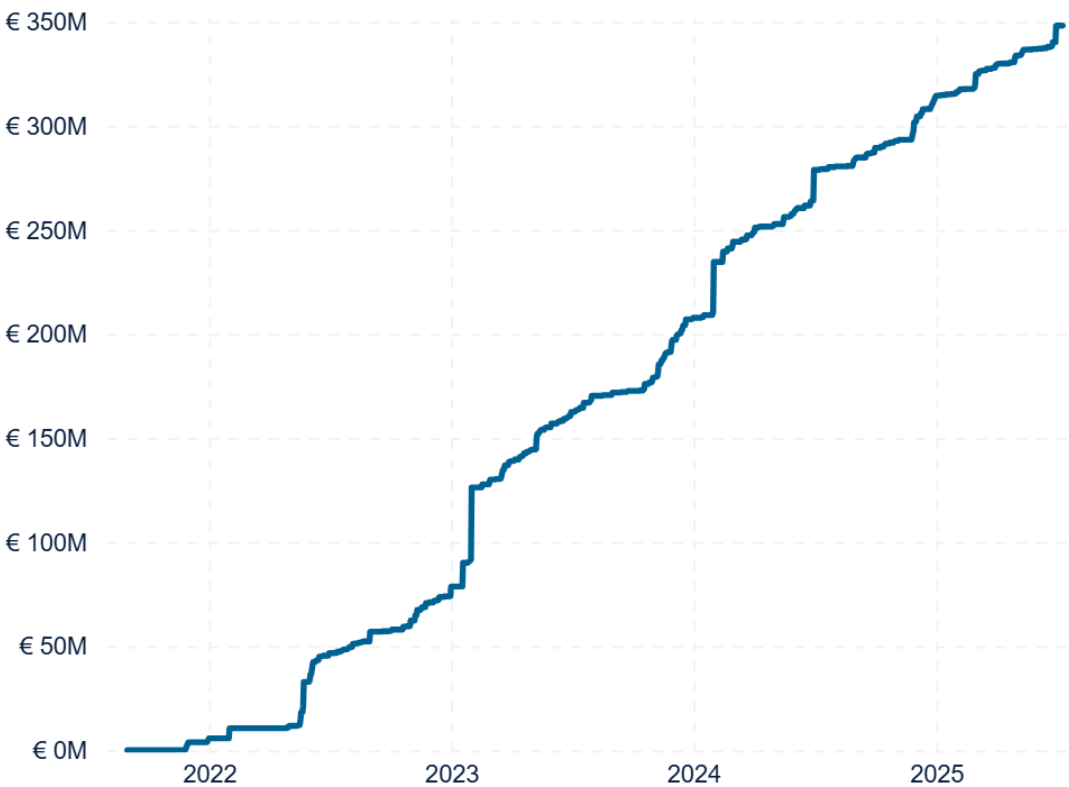
Algemeen beeld Provincie Limburg

Europese subsidie in de provincie Limburg

Per peildatum 1 juli 2025 is binnen de programmaperiode 2021-2027 in totaal **€ 350,9 miljoen** aan Europese subsidie toegekend aan organisaties¹ in de provincie Limburg. Hiervoor dragen deze organisaties bij aan het realiseren van **733** projecten. Tabel 1 geeft de kerncijfers van dit peilmoment weer. In figuur 1 is de ontwikkeling van de subsidietoekenning over de afgelopen jaren weergegeven.

Europese subsidie	Organisaties	Unieke partners	Projecten
€ 350.944.735	1.030	519	733

Tabel 1: Totaalcijfers provincie Limburg voor programmaperiode 2021-2027

Figuur 1: Cumulatieve groei toegekende Europese subsidie in de provincie Limburg²

¹ Rechtspersonen of entiteiten, zoals bedrijven, overheidsinstellingen, non-profitorganisaties, onderwijsinstellingen of samenwerkingsverbanden, die in aanmerking komen voor Europese subsidies en gevestigd zijn in de provincie Limburg.

² Het is mogelijk dat nieuwe subsidietoekenningen opgenomen zijn met een datum die voor de vorige peildatum ligt. Dit komt voor als deze gegevens met vertraging in de programmadatabases gerapporteerd worden. Als projectdatum hanteren wij indien beschikbaar de start- of beschikkingsdatum van een project.

Europese subsidie en aantal projecten naar Europees programma

In deze paragraaf zijn de resultaten van de programmaperiode 2021-2027 in subsidie en aantallen projecten naar Europees programma voor de provincie Limburg weergegeven.

	Projecten	Europese subsidie
Europese regie	299	€ 239.685.640
CEF	8	€ 71.473.505
COSME	2	€ 605.908
Creative Europe	2	€ 156.180
Digital Europe	3	€ 545.179
ERASMUS+	66	€ 28.854.405
Europe for citizens	6	€ 736.751
Horizon Europe	195	€ 132.668.277
Innovation Fund	2	€ 575.000
Interreg VIC Europe	9	€ 2.250.311
Interregional Innovation Investments (I3)	1	€ 867.435
LIFE	5	€ 952.689
Nationale regie	16	€ 11.984.705
ESF+	16	€ 11.984.705
Regionale regie	418	€ 99.274.390
ELFPO	284	€ 18.411.904
Interreg VIA Duitsland-Nederland	23	€ 7.021.499
Interreg VIA Euregio Maas-Rijn	18	€ 20.223.036
Interreg VIA Vlaanderen-Nederland	22	€ 9.000.404
Interreg VIB Noordzeeregio	2	€ 248.140
Interreg VIB North West Europe	3	€ 2.049.993
Just Transition Fund (JTF)	24	€ 31.527.127
Kansen voor West III	6	€ 557.864
OPZuid EFRO 2021-2027	36	€ 10.234.423
Totaal	733	€ 350.944.735

Tabel 2: Aantal projecten en Europese subsidie per Europees programma

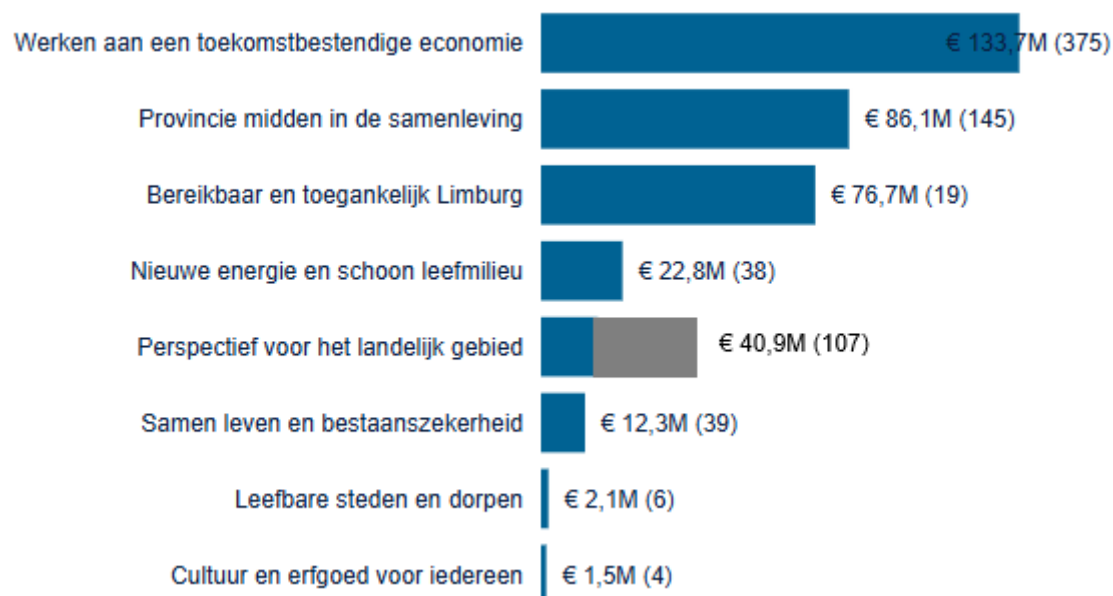
Opmerkingen bij tabel 2:

- ELFPO bevat hier alleen de niet-grondgebonden projecten. Het grondgebonden deel Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) is niet meegenomen, omdat deze niet projectmatig is en anders wordt geadmistreerd dan alle andere projecten in de database. Het ANLb, samen de andere onderdelen vanuit het GLB, wordt toegelicht op pagina 22. Daar is in tabel 6 te zien dat de afgelopen vier jaar voor € 25,2 miljoen aan betalingen vanuit het ANLb heeft plaatsgevonden aan Limburgse organisaties. Dit wordt dus evenals de hierboven weergegeven € 18,4 miljoen gefinancierd vanuit ELFPO.
- Binnen Limburg is Horizon Europe het grootste programma wat betreft toegekende Europese subsidie. Van de 195 projecten neemt de Universiteit Maastricht deel aan 131 projecten, goed voor in totaal € 93,7 miljoen aan subsidie. Het meeste ontvangt de universiteit voor het project NASCE (€ 5 miljoen), dat als doel heeft beter te begrijpen hoe het menselijk brein geluiden uit de echte wereld herkent en uit elkaar haalt. Dit gebeurt aan de hand van de Semantic Segmentation Hypothesis (SSH), die stelt dat het herkennen van geluiden niet alleen draait om het horen van klanken, maar vooral om het begrijpen van hun betekenis.

- Binnen het programma CEF telt Limburg acht projecten. De grootste toekenning gaat naar Port of Roermond Coöperatief U.A., die € 20,9 miljoen ontvangt voor het project Rhombus UPSIDE II.
- Het programma ELFPO heeft met 284 projecten het grootste aantal projecten in Limburg. Arvalis B.V. voert hiervan de meeste uit (23 projecten), waarvoor in totaal € 937 duizend subsidie is toegekend. Waterschap Limburg is betrokken bij drie ELFPO-projecten, met samen een subsidiebedrag van € 4 miljoen.
- Binnen de regionale regie wordt de meeste Europese subsidie binnengehaald via JTF, onder andere door het project Brightlands Circular Space Facilities B.V., waarin de gelijknamige organisatie € 5 miljoen ontvangt.
- Onder nationale regie is ESF+ het enige programma waarin Limburgse organisaties actief zijn. Binnen dit programma ontvangt centrumgemeente Heerlen de meeste Europese subsidie (€ 8,4 miljoen), gevolgd door Venlo (€ 2 miljoen) en Roermond (€ 1,6 miljoen).
- Opmerkelijk is dat de provincie Limburg zes projecten heeft binnen het programma Kansen voor West III. Hoewel dit programma buiten het eigen programmagebied valt, nemen Limburgse organisaties toch deel vanwege hun specifieke kennis en expertise. De Limburgse organisaties die in dit programma deelnemen zijn MKB's en landbouwbedrijven.

Europese subsidie naar Limburgse beleidskaders

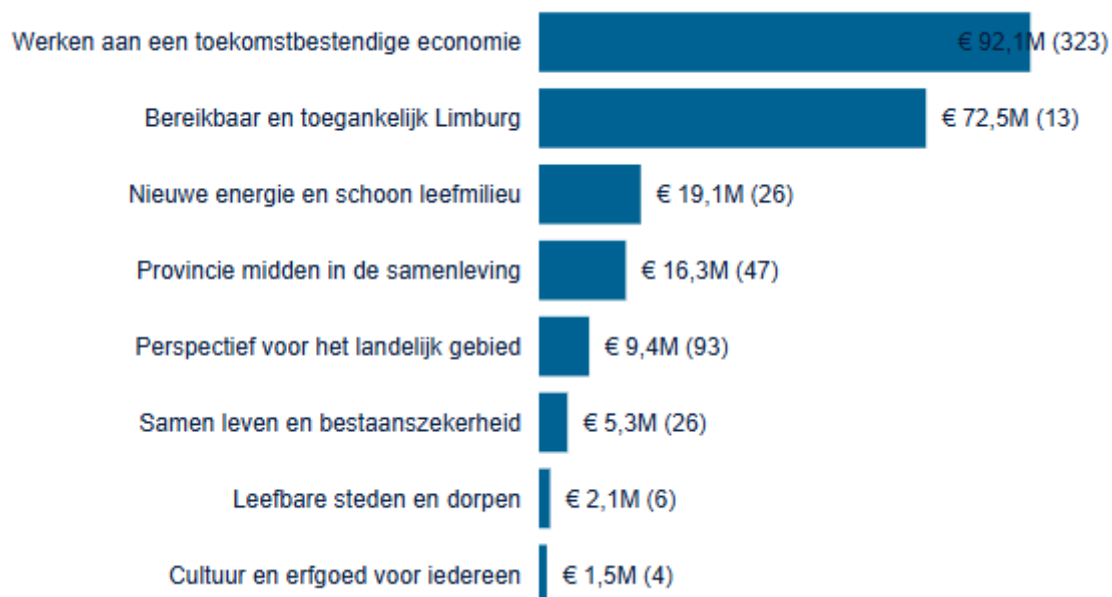
In deze paragraaf is de toegekende Europese subsidie verdeeld naar de acht verschillende Limburgse beleidskaders. Onderstaand figuur geeft deze verdeling per beleidskader weer, waarbij tussen haakjes ook het aantal projecten staat vermeld.

Figuur 2: Europese subsidie (en aantal projecten) per Limburgs beleidskader

Opmerkingen bij figuur 2:

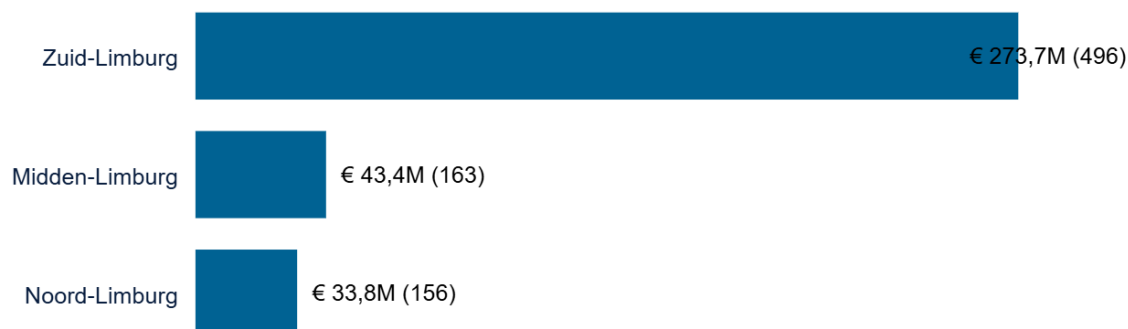
- Het beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige economie' is het grootste beleidskader, zowel in ontvangen Europese subsidie als in aantal projecten. De projecten die vallen binnen dit kader ontvangen maar liefst vanuit vijftien verschillende Europese programma's subsidie.
- Indien het ANLb wel bij reguliere ELFPO-telling was meegenomen (zie eerste opmerking bij tabel 2 waarom dit niet gebeurt), dan zou deze geheel zijn toegerekend aan het beleidskader 'Perspectief voor het landelijk gebied', dat daarmee op een omvang van € 40,9 miljoen zou uitkomen.
- In totaal vallen 375 projecten onder het beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige economie', waarvan het grootste deel afkomstig is uit het programma ELFPO. Dit sluit aan bij de specifieke ambitie 'Een gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg'. De meeste Europese subsidie voor Limburgse organisaties binnen dit beleidskader komt echter uit Horizon Europe: 52 projecten met een totaalbedrag van € 41,7 miljoen. In 37 van deze projecten participeert de Universiteit Maastricht, goed voor € 30,9 miljoen aan subsidie binnen dit beleidskader.
- Onder het beleidskader 'Provincie midden in de samenleving' vallen de meeste projecten eveneens onder Horizon Europe (98 projecten, totaal € 69,8 miljoen). Binnen het beleidskader 'Bereikbaar en toegankelijk Limburg' vallen de acht CEF-projecten, goed voor € 71,5 miljoen.
- Het regionale programma OPZuid is zichtbaar in zes van de acht beleidskaders. De grootste deelname door Limburgse organisaties is te vinden binnen 'Werken aan een toekomstbestendige economie' (veertien projecten, € 4,2 miljoen) en 'Nieuwe energie en schoon leefmilieu' (zes projecten, € 2,2 miljoen).

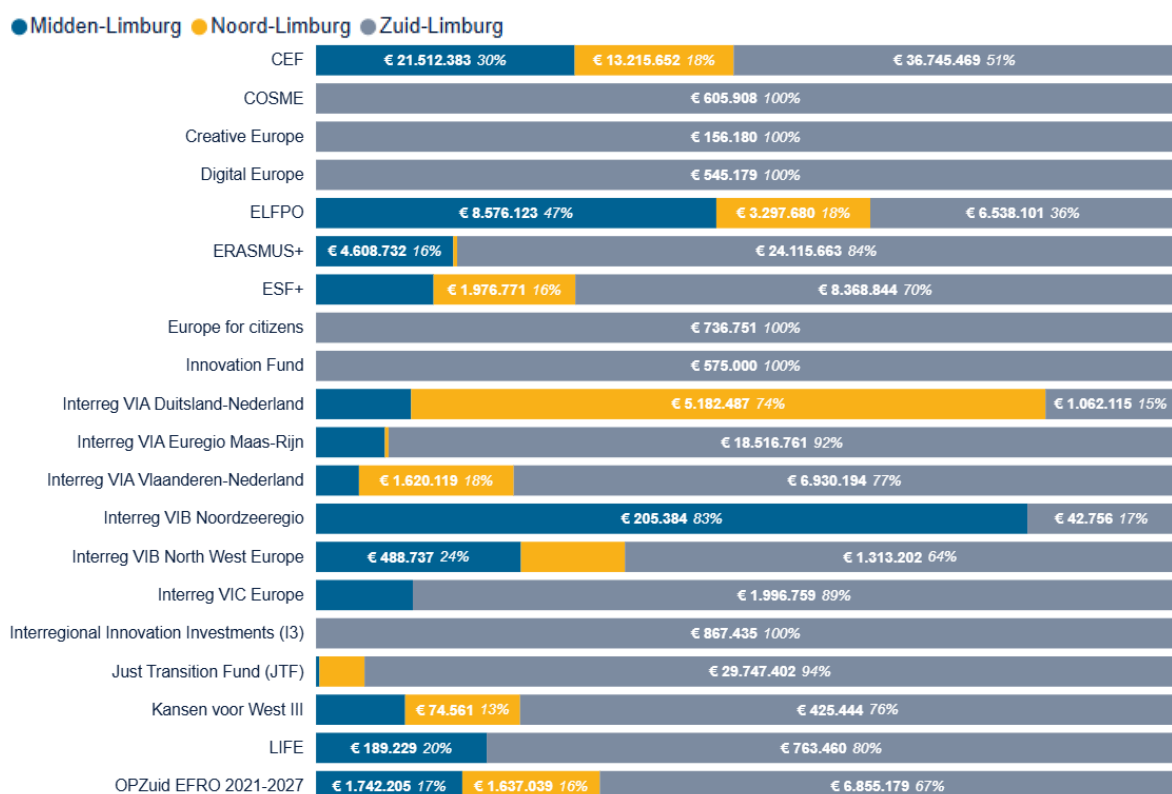
Figuur 3: Europese subsidie (en aantal projecten) per Limburgs beleidskader excl. Horizon Europe

Europese subsidie geografisch uitgesplitst

In deze paragraaf wordt de toegekende Europese subsidie en het aantal projecten weergegeven naar COROP-regio's in de provincie Limburg (figuur 4³). De verdeling van de toegekende Europese subsidie per organisatietype is weergegeven in kaartvorm.

Figuur 4: Europese subsidie (en projecten) per COROP-regio

Figuur 5: Verdeling Europese subsidie per Europees programma naar COROP-regio

³ De vestigingsplaats van de organisatie is de basis voor de geografische verdeling van de Europese subsidie. Op deze manier kan een onderverdeling gemaakt worden naar subsidie per gemeente of provincie.

Opmerkingen bij figuur 4 en 5:

- Aan de programma's COSME, Creative Europe, Digital Europe, Europe for Citizens, Innovation Fund en I3 nemen uitsluitend organisaties uit Zuid-Limburg deel. Noord-Limburg heeft het grootste aandeel in Interreg Duitsland-Nederland, terwijl Midden-Limburg vooral vertegenwoordigd is in Interreg Noordzeeregio en ELFPO.
- In de COROP-regio Zuid-Limburg is Horizon Europe het grootste programma in aantal projecten (177), gevolgd door ELFPO (137) en ERASMUS+ (43). Qua subsidiebedragen voert Horizon Europe eveneens de lijst aan (€ 126,7 miljoen), gevolgd door CEF (€ 36,7 miljoen) en JTF (€ 29,7 miljoen).
- In de COROP-regio Noord-Limburg vallen van de 156 projecten er 88 onder ELFPO. Hier is CEF het grootste programma in subsidie (€ 13,2 miljoen). Het project met de hoogste subsidie in deze regio is het CEF-project 'Removing bottleneck on the cross-border rail section Venlo (NL)–Kaldenkirchen (DE) level-crossing Vierpaardjes' van de gemeente Venlo (€ 9 miljoen).
- In de COROP-regio Midden-Limburg nemen organisaties vooral deel aan projecten binnen ELFPO (98) en Horizon Europe (20). Het grootste subsidiebedrag in deze regio is eveneens afkomstig uit CEF (€ 21,5 miljoen).
- Belangrijk om te benadrukken is dat de vestigingslocatie van organisaties in eerste instantie bepalend is voor de toewijzing van projecten aan een COROP-regio. Zo worden projecten van de Universiteit Maastricht, vanwege de locatie, toegewezen aan Zuid-Limburg. Tegelijkertijd is de Universiteit ook actief in andere COROP-regio's, zoals Noord-Limburg in verband met Greenport Venlo. Een belangrijke kanttekening is daarom dat de hoofdvestiging van een organisatie niet automatisch betekent dat alle projecten en de bijbehorende Europese subsidie uitsluitend ten goede komen aan die COROP-regio.

De overzichtskaart geeft de Europese subsidie per gemeente per organisatietype weer.

● Overheid ● Bedrijfsleven ● Onderzoek & opleiding

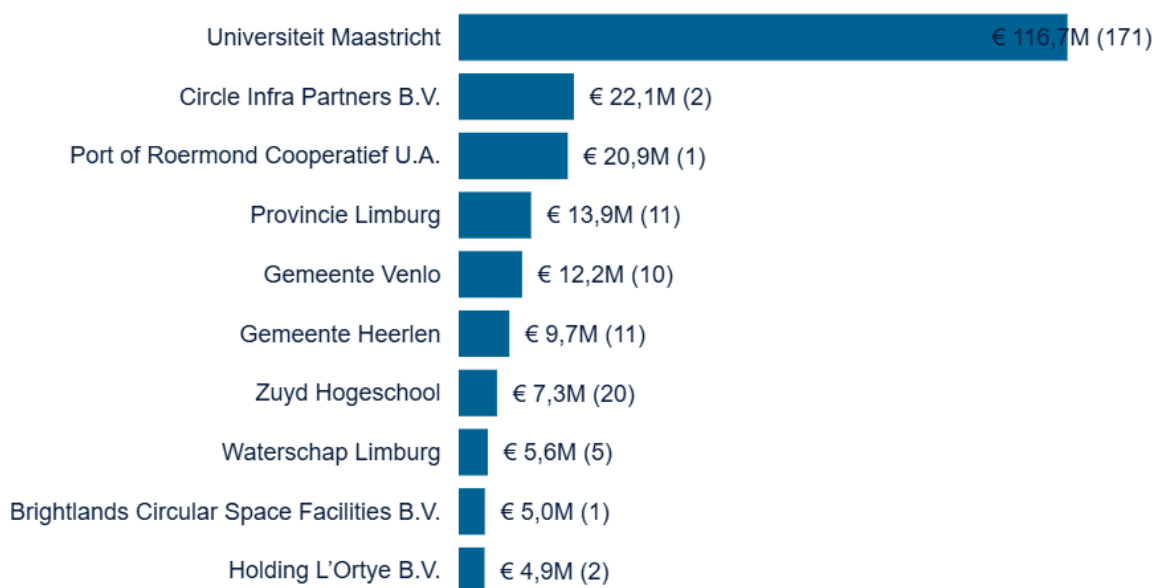
Kaart 1: Europese subsidie per Limburgse gemeente naar organisatietype

Organisaties en samenwerkingen

In dit hoofdstuk richten we ons op de top-10 organisaties in de provincie Limburg. Daarnaast geven we een overzicht van de verdeling van Europese subsidies naar het aantal unieke partners en projectdeelnames per type organisatie.

Top-10 organisaties in provincie Limburg

Figuur 6 toont de organisaties uit de provincie Limburg met de meest toegekende Europese subsidie. Tussen haakjes is aangegeven in hoeveel projecten de organisatie participeert.

Figuur 6: Top-10 organisaties in de provincie Limburg naar Europese subsidie met aantallen projecten

Opmerkingen bij figuur 6:

- De Universiteit Maastricht heeft in de provincie Limburg zowel het hoogste aantal projectdeelnames (171) als het grootste bedrag aan Europese subsidie (€ 116,7 miljoen). Hiervan vallen 131 deelnames en € 93,7 miljoen onder Horizon Europe. Daarnaast neemt de universiteit deel aan projecten binnen ERASMUS+, diverse Interreg-programma's, JTF, OPZuid, Digital Europe, I3 en Europe for Citizens.
- Circle Infra Partners B.V., Port of Roermond Coöperatief U.A. en Holding L'Ortye B.V. nemen uitsluitend deel aan CEF-projecten.
- Zuyd Hogeschool volgt de Universiteit Maastricht in aantal projecten, maar staat qua subsidiebedrag op de zevende plaats. De meeste subsidie ontvangt Zuyd Hogeschool via ERASMUS+ (€ 4,7 miljoen voor tien projecten), gevolgd door JTF (€ 1,5 miljoen voor drie projecten).
- De provincie Limburg staat op de vierde plaats, voornamelijk dankzij € 12 miljoen aan subsidie uit Interreg VIA Euregio Maas-Rijn. Binnen ESF+ ontvangt de gemeente Heerlen het grootste bedrag (€ 8,4 miljoen).

Categorisering organisaties naar type begunstigden

Tabel 3 toont de verdeling van organisaties per type. In deze tabel is het aantal projectdeelnames en de bijbehorende Europese subsidie per type organisatie weergegeven. Het aantal deelnames ligt hoger dan het totaal aantal projecten. Dit komt doordat in sommige projecten meerdere organisaties in de provincie Limburg deelnemen.

	Unieke organisaties	Project-deelnames	Europese subsidie
Bedrijfsleven	433	598	€ 148.853.720
MKB	154	261	€ 75.246.527
Groot bedrijf	31	44	€ 38.630.873
Landbouwbedrijf	209	244	€ 7.485.470
Culturele instelling	6	7	€ 556.669
Nutsbedrijf	1	1	€ 2.475
Geprivatiseerde voorziening	1	1	€ 20.904.233
Overig privaat	31	40	€ 6.027.473
Onderzoek & opleiding	31	286	€ 143.669.184
Onderzoeksinstituut	12	32	€ 5.164.360
Universiteit	4	193	€ 122.246.983
HBO	2	21	€ 7.331.713
MBO	2	17	€ 5.528.747
Voortgezet onderwijs	9	21	€ 3.017.025
Primair onderwijs	1	1	€ 46.130
Overig onderwijs	1	1	€ 334.226
Overheid	55	146	€ 58.421.832
Rijksoverheid	2	3	€ 1.988.829
Provincie	1	11	€ 13.874.972
Gemeente	19	59	€ 26.047.978
Waterschap	2	6	€ 5.765.524
Intermediaire organisatie	14	44	€ 7.844.170
NGO	4	7	€ 755.101
Openbare voorziening	2	3	€ 109.903
Overig publiek	11	13	€ 2.035.355
Totaal	519	1.030	€ 350.944.735

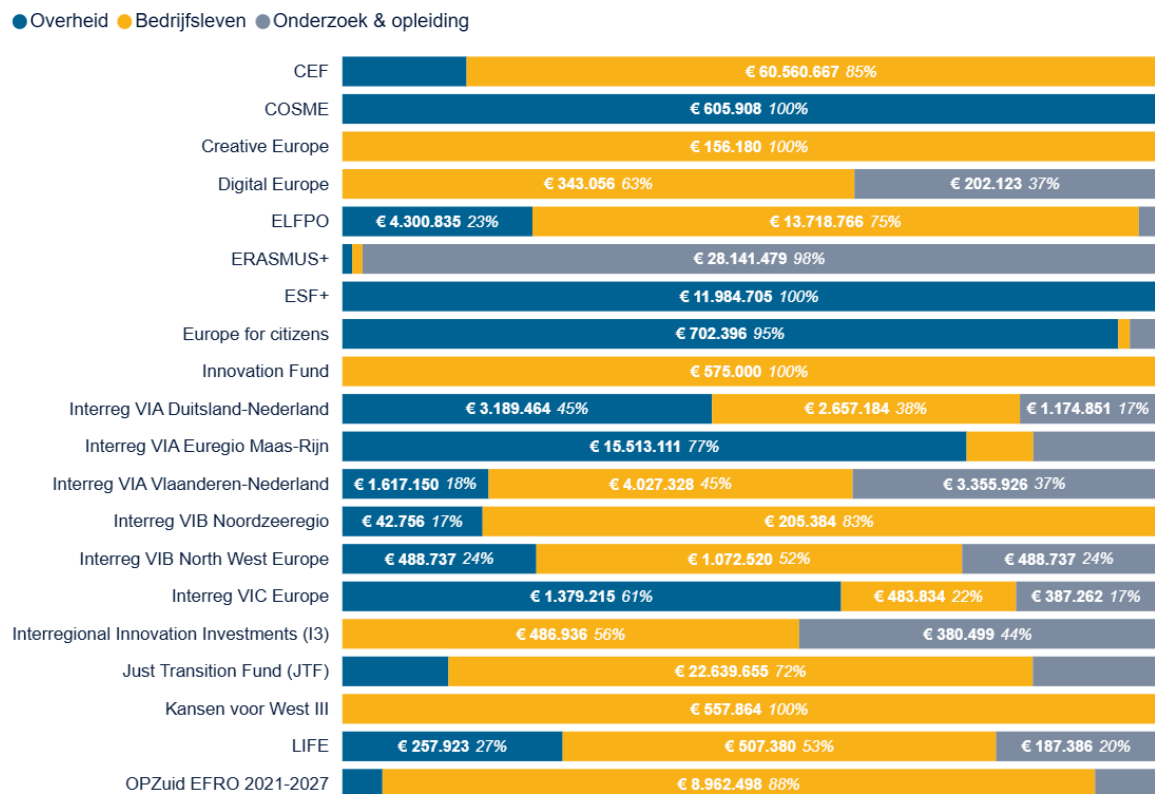
Tabel 3: Europese subsidie, aantal unieke organisaties en projectdeelnames per type organisatie

Opmerkingen bij tabel 3:

- **Bedrijfsleven:** In Limburg heeft het bedrijfsleven met 598 projectdeelnames en € 148,8 miljoen de meeste betrokkenheid bij Europese subsidieprojecten. Het MKB draagt hier het meest aan bij, met € 75,2 miljoen verdeeld over 261 projecten. Horizon Europe levert hiervan € 27,9 miljoen, JTF € 20,3 miljoen. Grote bedrijven ontvangen daarentegen het grootste deel van hun Europese subsidie via het CEF-programma (€ 33,9 miljoen). Landbouwbedrijven zijn het meest talrijk als unieke organisaties, met 208 deelnemers binnen het ELFPO-programma.
- **Overheid:** Van de 31 Limburgse gemeenten nemen negentien gemeenten deel aan 59 projecten, goed voor € 26 miljoen aan Europese subsidie. De gemeente Venlo ontvangt het hoogste bedrag (€ 12,1 miljoen), terwijl gemeente Heerlen het grootste aantal projecten (elf) telt.

- Onderzoek & opleiding: Het hoge aantal projectdeelnames bij universiteiten wordt voornamelijk veroorzaakt door Universiteit Maastricht. Bij het HBO is Zuyd Hogeschool het meest actief, met 20 van de 21 projectdeelnames, verspreid over zeven Europese programma's.

In figuur 7 wordt de verdeling van de Europese subsidie per type organisatie (overheid, bedrijfsleven of onderzoek & opleiding) per Europees programma weergegeven.

Figuur 7: Verdeling Europese subsidie per type organisatie per Europees programma

Opmerkingen bij figuur 7:

- Het bovenstaande figuur toont dat het bedrijfsleven in de meeste programma's het grootste aandeel heeft. Met 278 projecten is dit organisatietype het meest actief binnen ELFPO. Het hoogste subsidiebedrag voor het bedrijfsleven komt uit CEF (€ 60,6 miljoen).
- De verschillende Interreg-programma's, samen met LIFE en JTF, laten een redelijk evenwichtige verdeling zien tussen de drie organisatietypen. Een uitzondering vormt Interreg Noordzeeregio, waar tot op heden geen onderzoeksinstituten aan deelnemen.
- Het overzicht bevestigt de aard van de meeste programma's: zo speelt bij OPZuid en JTF het bedrijfsleven de belangrijkste rol, wat kenmerkend is voor deze programma's.
- De overheid is als type organisatie exclusief vertegenwoordigd in COSME en ESF+, terwijl onderzoeksinstituten vooral actief zijn in Horizon Europe en ERASMUS+. De overheid is als type organisatie daarentegen afwezig in de programma's Creative Europe, Digital Europe, Innovation Fund en Kansen voor West III.

Benchmark

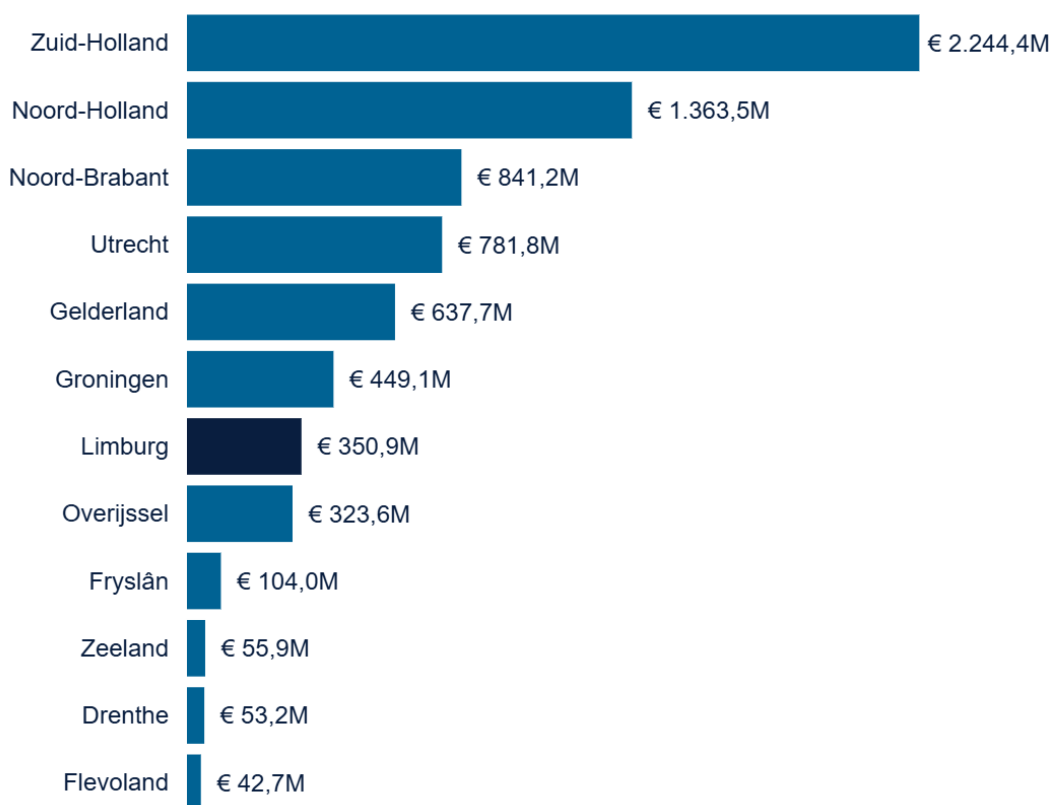
Het monitoringsysteem betreft een landelijke database van de toegekende Europese subsidie in Nederland. Hierdoor is een benchmark tussen alle twaalf Nederlandse provincies mogelijk.

In dit hoofdstuk is op basis van de verzamelde gegevens een benchmark weergegeven naar:

- Totale Europese subsidie
- Europese subsidie omgerekend per inwoner
- Jaarlijkse Europese subsidie in verhouding tot het Bruto Regionaal Product (BRP)

Benchmark Europese subsidie

Figuur 8 geeft de totaal toegekende Europese subsidie per Nederlandse provincie weer.

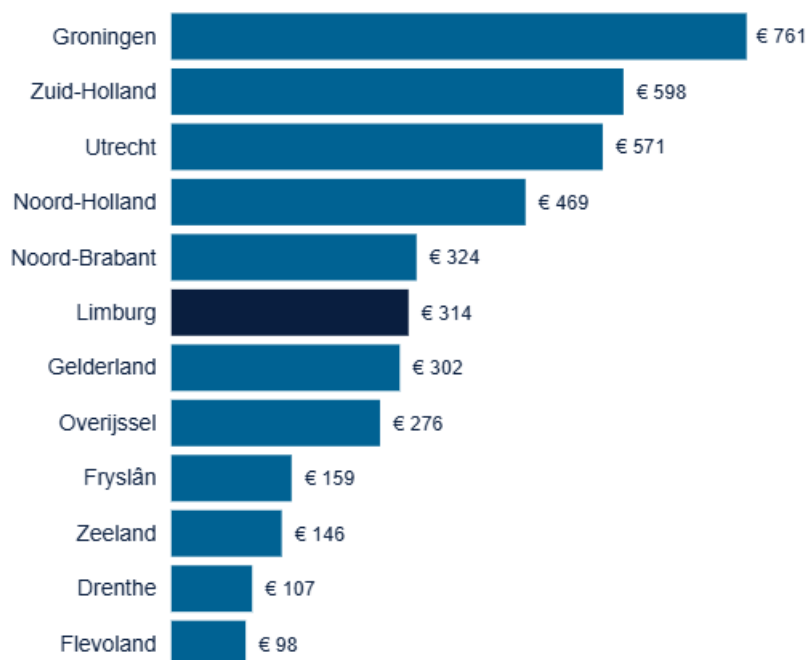

Figuur 8: Europese subsidie per provincie

Opmerking bij figuur 8:

- De provincie Limburg staat op zevende plek wat betreft de totaal toegekende Europese subsidie. Zuid-Holland ontvangt met € 2,2 miljard de meeste Europese subsidies, vooral via Horizon Europe, Innovation Fund en CEF. Het verschil tussen Limburg en Groningen wordt onder andere verklaard door de hogere toekenning van JTF-subsidies in Groningen. De provincies Zeeland, Drenthe en Flevoland staan gezamenlijk onderaan.

Benchmark Europese subsidie per inwoner

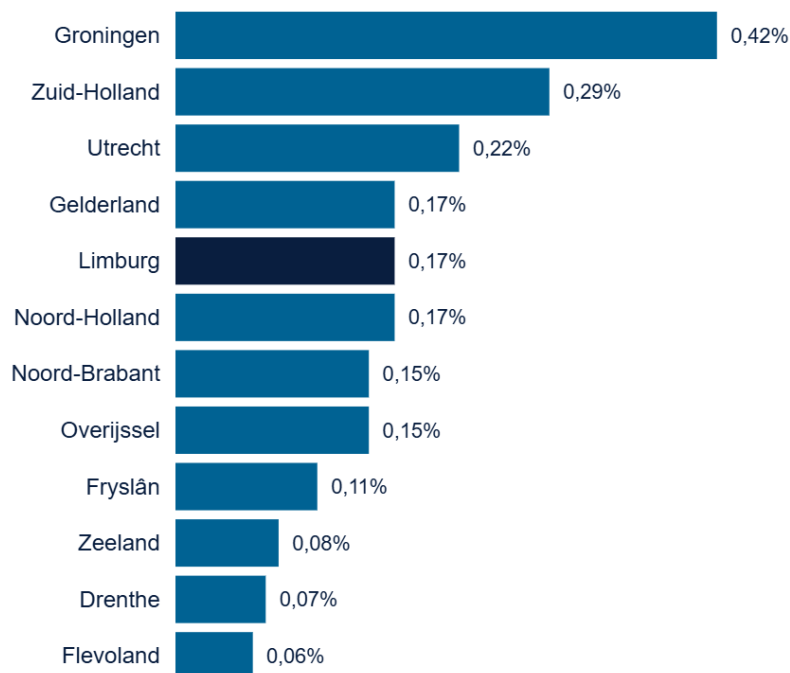

Figuur 9: Europese subsidie per inwoner

Opmerking bij figuur 9:

- De provincie Limburg eindigt op een zesde plek als het gaat om totaal toegekende Europese subsidie per inwoner. De provincie Groningen ontvangt met € 761 de meeste Europese subsidie per inwoner.

Benchmark Europese subsidie ten opzichte van het Bruto Regionaal Product

Figuur 10: Europese subsidie (per jaar) in procenten t.o.v. het BRP

Opmerkingen bij figuur 10:

- De provincie Limburg neemt een vijfde plek in op de ranglijst van totaal toegekende Europese subsidie ten opzichte van het BRP en eindigt hiermee gelijk met de provincies Gelderland en Noord-Holland. Ook in deze ranglijst eindigt de provincie Groningen bovenaan, gevolgd door Zuid-Holland en Utrecht.

Geografische spreiding

Samenwerkingspartners van organisaties in de provincie Limburg

Het ERAC-monitoringsysteem brengt in kaart met welke organisaties wordt samengewerkt in projecten met Europese subsidie, ook buiten het onderzoeksgebied. Dit brengt veel nieuwe mogelijkheden op het gebied van netwerkanalyse met zich mee. Zo kan in beeld worden gebracht met welke steden / regio's het meest wordt samengewerkt door Nederlandse organisaties, ook binnen specifieke sectoren of voor specifieke organisatietypen.

Kaart 2 laat een heatmap van de vestigingsplaatsen van de partnerorganisaties (buiten de provincie Limburg, maar binnen Nederland) zien waar organisaties in de provincie Limburg mee samenwerken in projecten met Europese subsidie. Figuur 11 geeft op provincieniveau de omvang van de bijbehorende Europese subsidie weer.

Kaart 2: Geografische verdeling Europese subsidie samenwerkingspartners provincie Limburg in Nederland

Figuur 11: Europese subsidie (en aantal projecten) samenwerkingspartners Limburg in Nederland per provincie

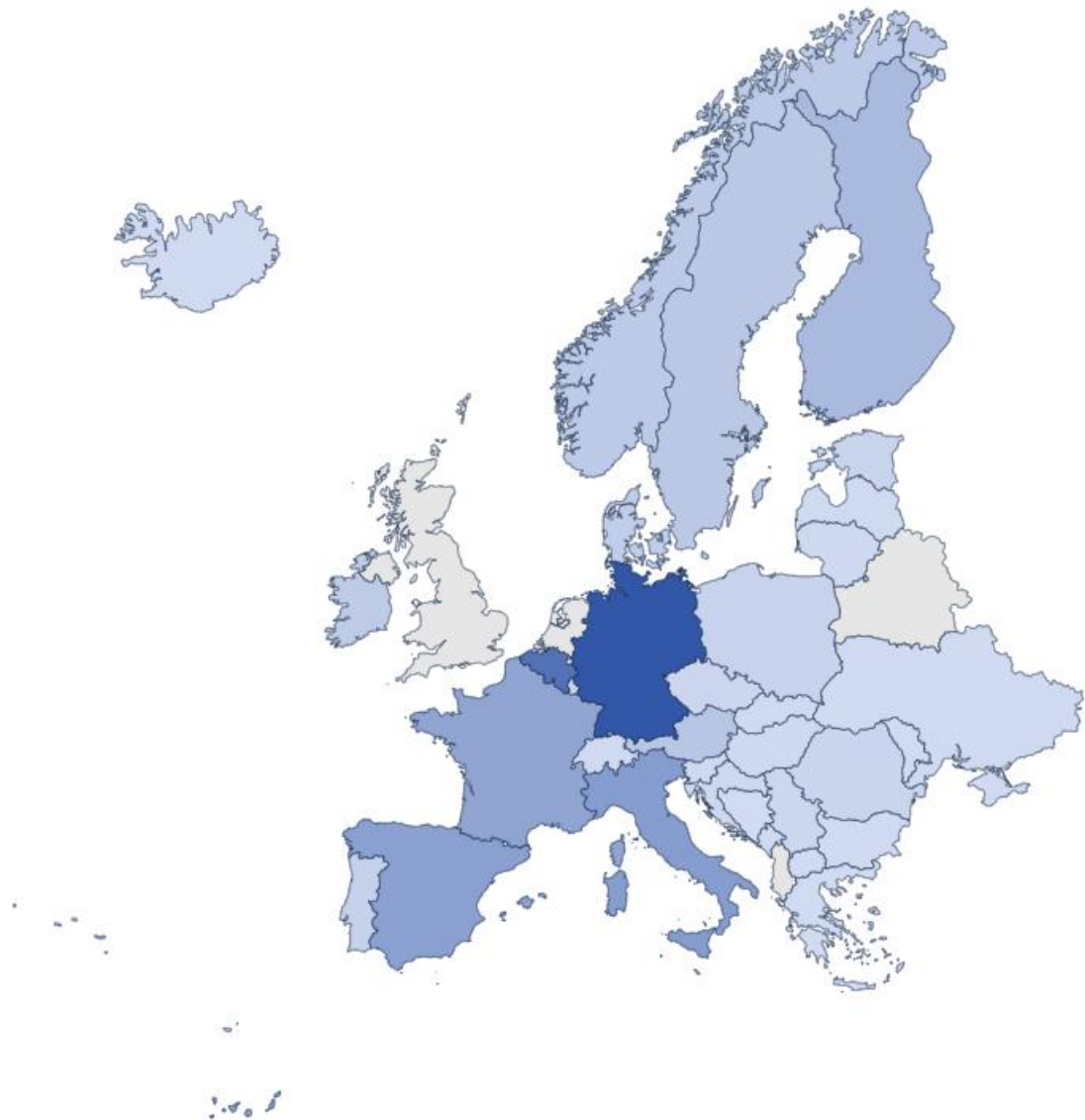
Opmerkingen bij kaart 2 en figuur 11:

- De heatmap en figuur laten zien dat Limburgse organisaties het meest samenwerken met partners in Noord-Brabant en Zuid-Holland. De samenwerking met Noord-Brabant komt vooral tot uiting in Horizon Europe, Interreg VIA Duitsland-Nederland en OPZuid EFRO 2021-2027. Van de 89 projecten waarin Limburgse organisaties samenwerken met Zuid-Hollandse partners, vallen er 47 onder Horizon Europe.
- In Gelderland werken Limburgse organisaties het meest samen met Oost NL en de Stichting Radboud Universiteit. De minste samenwerking is te zien met organisaties in Flevoland en Drenthe.
- Kijkend naar het grootste beleidskader, 'Werken aan een toekomstbestendige economie', blijkt dat de meeste samenwerking plaatsvindt met Noord-Brabant (€ 14,1 miljoen, 26 projecten), gevolgd door Zuid-Holland (€ 10,6 miljoen, 17 projecten) en Utrecht (€ 8,7 miljoen, 11 projecten).
- Voor sommige programma's, zoals ESF+ en ERASMUS+, is geen samenwerking met andere provincies zichtbaar. Ondanks hun hoge toegekende subsidies, ligt samenwerking met andere provincies of organisaties bij deze programma's niet in hun aard of prioriteit.

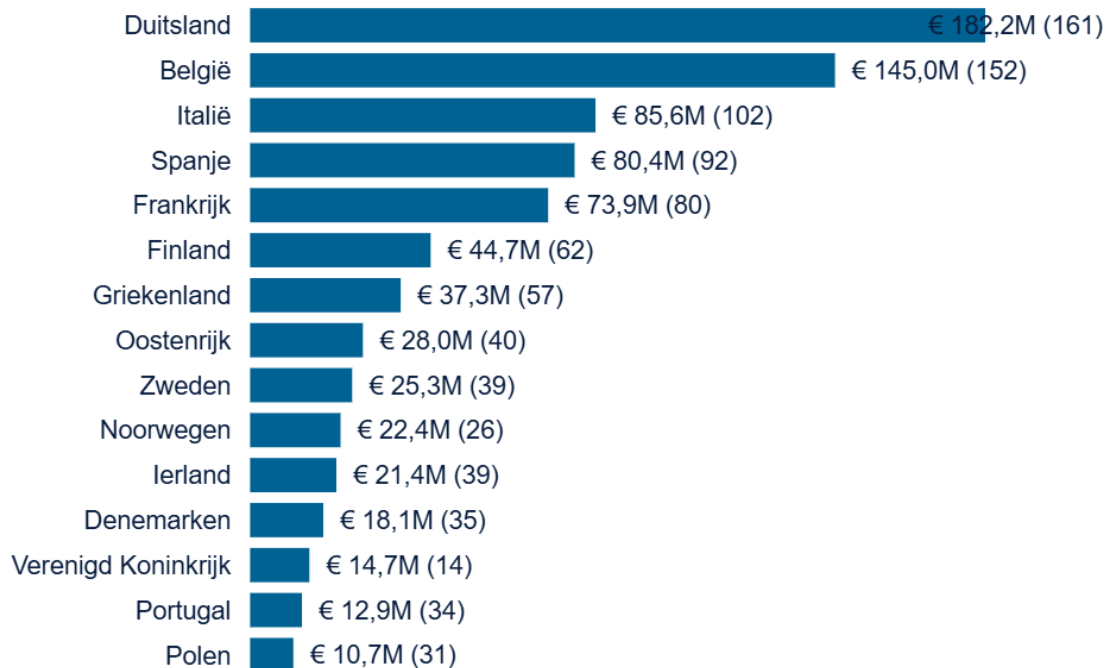
Geografische spreiding internationale partners

Nieuw in deze inventarisatie is dat niet alleen de samenwerking met Nederlandse organisaties in kaart is gebracht, maar ook de samenwerking met organisaties in andere EU-landen. Dit betekent dat bij projecten waarbij minstens één Nederlandse organisatie betrokken is, nu ook de landen van de buitenlandse partners in beeld zijn. In deze paragraaf brengen we de overall samenwerking in beeld, maar ook analyses voor specifieke categorieën zijn mogelijk.

Op kaart 3 worden de EU-landen weergegeven waarmee organisaties in de provincie Limburg samenwerken. Op de kaart is de mate van samenwerking weergegeven in het blauw. Hoe dieper het land blauwgekleurd is, hoe intensiever de samenwerking in termen van Europese subsidie. De grijs gekleurde landen geven aan dat er geen samenwerking is met dat specifieke land binnen Europese projecten. Nederland is in dit geval grijs weergegeven, omdat alleen samenwerkingen buiten Nederland zijn meegenomen (samenwerking binnen Nederland is op kaart 2 weergegeven). In figuur 12 is de top-15 van landen te zien waarmee organisaties in de provincie Limburg samenwerken met de totaal toegekende Europese subsidie.

Kaart 3: Mate van samenwerking Limburgse organisaties met Europese partner per land

Figuur 12: Europese samenwerkingslanden

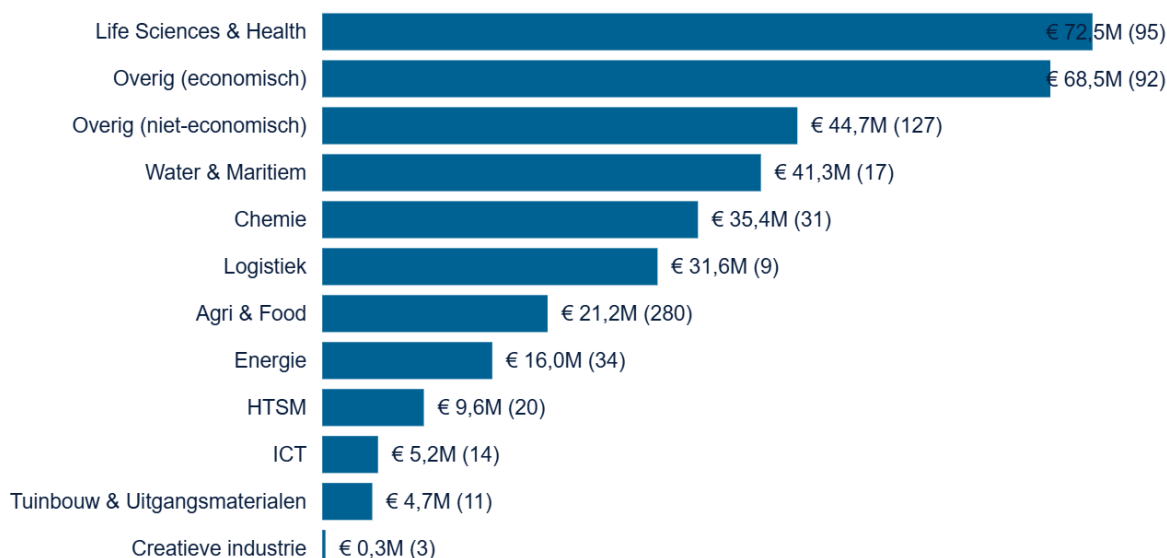
Opmerkingen bij kaart 3 en figuur 12:

- Bovenstaand figuur laat zien dat Limburgse organisaties het vaakst samenwerken met Duitse en Belgische organisaties, zowel in het aantal projecten als in ontvangen Europese subsidie. Van de 161 projecten met Duitse organisaties vallen er 108 binnen Horizon Europe, goed voor een subsidiebedrag van € 139,9 miljoen. Met Belgische organisaties wordt eveneens voornamelijk samengewerkt binnen Horizon Europe (96 projecten, € 97,8 miljoen Europese subsidie).
- Buitenlandse organisaties hebben in totaal € 78,2 miljoen aan subsidies ontvangen binnen de verschillende Interreg-programma's waarbij een organisatie uit Limburg betrokken is. Hiervan is € 25,6 miljoen toegekend vanuit het Interreg-programma Euregio Maas-Rijn.

Europese subsidie naar sector

Europese subsidie naar topsector

Alle projecten zijn gecategoriseerd naar economische topsector volgens het nationaal topsectorenbeleid. Economische projecten die niet onder deze sectoren te plaatsen waren, zijn ingedeeld onder 'Overig (economisch)'. De niet-economische projecten zijn weergegeven als 'Overig (niet-economisch)'.

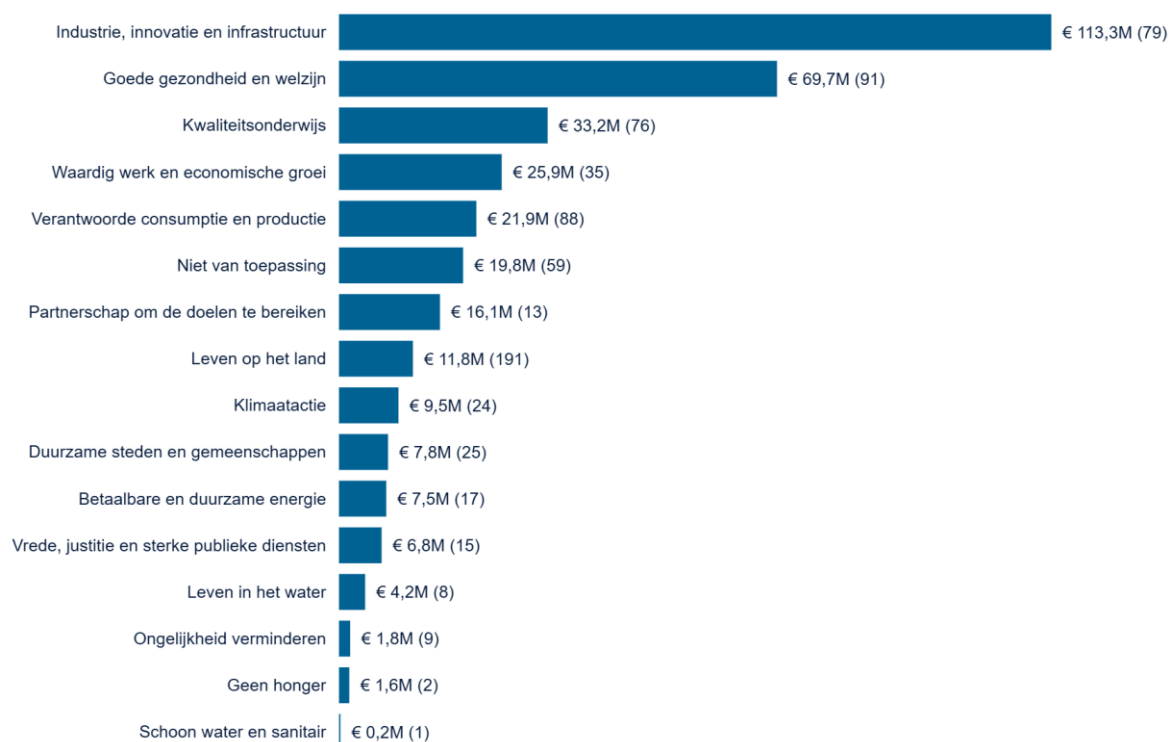
Figuur 13: Europese subsidie (en aantal projecten) per topsector

Opmerkingen bij figuur 13:

- De topsector 'Life Sciences & Health' ontvangt de meeste Europese subsidie. De projecten binnen deze sector zijn verdeeld over drie Limburgse beleidskaders: 'Werken aan een toekomstbestendige economie' (zeventien projecten), 'Provincie midden in de samenleving' (62 projecten) en 'Samen leven en bestaanszekerheid' (zestien projecten).
- De categorie 'Overig (economisch)' omvat projecten met economische meerwaarde die niet direct aan een specifieke topsector zijn toe te schrijven. In totaal gaat het om 92 projecten binnen deze categorie, verspreid over alle acht beleidskaders. ESF+-projecten vallen standaard binnen deze categorie. Binnen deze categorie ontvangen Limburgse organisaties middels projecten binnen Horizon Europe (€ 15,2 miljoen) en ESF+ (€ 11,9 miljoen) de meeste Europese subsidie.
- Binnen de topsector 'Agri & Food' is € 11 miljoen afkomstig uit het programma ELFPO, verdeeld over 253 projecten. Daarnaast komen in deze sector ook projecten voor binnen diverse Interreg-programma's, OPZuid, Kansen voor West III en Horizon Europe.
- De Europese subsidie voor Limburgse organisaties binnen de topsectoren 'Overig (niet-economisch)' en 'Water & Maritiem' is vrijwel gelijk in omvang. Wel is er een groot verschil in het aantal projecten: binnen 'Overig (niet-economisch)' vallen de meeste projecten onder ERASMUS+ (65), Horizon Europe (30) en ELFPO (veertien). Binnen 'Water & Maritiem' komt maar liefst € 34,7 miljoen van de totale subsidie uit één project binnen CEF: het eerdergenoemde Rhombus UPSIDE II.
- Binnen de topsector 'Energie' is het deel dat Limburgse organisaties ontvangen het grootst binnen het JTF-project 'A4 Future Proof Talent Development' de meeste subsidie (€ 2,4 miljoen). Als organisatie ontvangt Vissers Energy Group B.V. binnen deze sector het hoogste subsidiebedrag (€ 3,3 miljoen).

Europese subsidie naar Sustainable Development Goals (SDG's)

In deze paragraaf wordt de toegekende Europese subsidie weergegeven naar SDG's. Doelstellingen van programma's op zowel nationaal, regionaal en Europees niveau zijn vaak te koppelen aan minstens één van de zeventien SDG's, net zoals de doelstellingen van de projecten die subsidie hebben verkregen. Ieder project is op basis van hun desbetreffende doelstelling aan de SDG's gekoppeld die hier het meest op aansluit, behalve als geen van de SDG's van toepassing was (categorie 'Niet van toepassing').

Figuur 14: Europese subsidie (en projecten) naar SDG's

Opmerkingen bij figuur 14:

- De meeste Europese subsidie in de provincie Limburg valt onder de SDG 'Industrie, innovatie en infrastructuur'. Hiervan valt € 75,7 miljoen binnen het Limburgse beleidskader 'Bereikbaar en toegankelijk Limburg'. In aantallen scoort Horizon Europe het hoogst met 32 projecten, terwijl CEF de meeste subsidie oplevert (€ 71,5 miljoen). De Universiteit Maastricht participeert in de meeste projecten (21) en Circle Infra Partners B.V. ontvangt het hoogste subsidiebedrag (€ 22,1 miljoen).
- Op de tweede plaats staat de SDG 'Goede gezondheid en welzijn'. Het project waar Limburgse organisaties de meeste Europese subsidie voor hebben ontvangen binnen deze SDG is 'REPO4EU', goed voor € 5,1 miljoen subsidie vanuit Horizon Europe. Andere programma's binnen deze SDG zijn I3, OPZuid en diverse Interreg-programma's.
- Van de 75 projecten onder 'Kwaliteitsonderwijs' vallen er 65 binnen ERASMUS+, samen goed voor € 29 miljoen. Voor de SDG 'Waardig werk en economische groei' zijn de meeste projecten en het grootste subsidiebedrag voor Limburgse organisaties toegekend binnen ESF+ (€ 11,9 miljoen) en JTF (€ 11 miljoen).

Niet-projectgebonden financieringen: leningen en directe betalingen

Dit hoofdstuk geeft een verdiepende analyse op de gegevens van de provincie Limburg. Hierin worden de EIB-financiering (tabel 4) uitgelicht en de status van de betalingen uit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid toegelicht.

Europese financiering door EIB

Naast de Europese subsidie die uit de geïnventariseerde programma's bij organisaties in de provincie Limburg terecht komt, stelt de EIB ook leningen beschikbaar. Deels als zogenaamde 'direct loans' (leningen direct aan leningnemers), deels indirect door middel van garantstellingen aan de national promotional banks. Directe leningen staan in de database op basis van locatie leningnemer. De bedragen via de national promotional banks worden toegerekend aan de provincies op basis van bruto regionaal product. Tabel 4 biedt een totaaloverzicht van de directe en indirecte EIB-leningen en projecten. De verschillende losse leningen worden separaat als bijlage verstuurd samen met het projectenoverzicht.

Lening	Bedrag	Projecten
Direct	€ 609.000.000	8
Indirect	€ 382.755.871	49
Totaal	€ 991.755.871	57

Tabel 4: Totaaloverzicht EIB-leningen vanaf 2021

Betalingen uit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voor de periode 2023-2027 is in het najaar van 2023 van start gegaan. In deze periode werden de eerste openstellingen aangekondigd, en de toekenning van de eerste subsidies zijn bekendgemaakt. Elk jaar, rond mei, wordt een overzicht van de betalingen van het voorgaande jaar gepubliceerd. Tot op heden zijn derhalve de betalingen tot en met 2024 bekend. Deze rapportage omvat de betalingen die zijn gedaan vanuit het GLB vanaf 2021 (en dus tot en met 2024). Hierin zitten daarmee ook betalingen die gedaan zijn op basis van het eerdere GLB en de overgangperiode naar het huidige GLB.

	2021	2022	2023	2024	Totaal
Directe betalingen	€ 33.351.672	€ 33.644.468	€ 31.681.863	€ 29.698.748	€ 128.376.751
Basisbetaling	€ 22.660.296	€ 22.671.376	€ 21.459.113	€ 19.283.991	€ 86.074.775
Jonge landbouwers	€ 454.248	€ 461.931	€ 427.157	€ 435.527	€ 1.778.863
Teruggave crisisreserve	€ 417.704	€ 639.082	€ 463.690	€ 0	€ 1.520.476
Veehouderij	€ 156.470	€ 148.367	€ 162.022		€ 466.859
Vergroeningsbetaling	€ 9.662.955	€ 9.723.712	€ 9.169.880	-€ 9.124	€ 28.547.423
Ecoregeling				€ 6.615.034	€ 6.615.034
Herverdelende inkomenssteun				€ 3.373.320	€ 3.373.320
Markt- en prijsbeleid	€ 7.192.058	€ 6.543.056	€ 12.223.417	€ 21.720.330	€ 47.678.862
Tuinbouw	€ 7.192.058	€ 5.862.656	€ 12.223.417	€ 21.720.330	€ 46.998.462
Veehouderij		€ 680.400			€ 680.400
Plattelandsbeleid	€ 14.192.872	€ 12.406.798	€ 11.478.926	€ 14.043.755	€ 52.122.351
Grondgebonden	€ 6.851.955	€ 4.622.101	€ 5.758.582	€ 7.921.884	€ 25.154.522
Niet-grondgebonden	€ 7.340.917	€ 7.784.697	€ 5.720.344	€ 6.121.871	€ 26.967.829
Totaal	€ 54.736.603	€ 52.594.322	€ 55.384.206	€ 65.462.833	€ 228.177.964

Tabel 5: Betalingen vanuit het GLB aan organisaties in de provincie Limburg per jaar

Vanuit het GLB is in de periode 2021-2024 **€ 228 miljoen** aan betalingen verricht aan organisaties in de provincie Limburg, voornamelijk landbouwers. Het betreft hier nettobetalingen, aangezien ook rekening is gehouden met negatieve betalingen zoals heffingen en terugbetalingen. Omdat de toegekende subsidie vanuit ELFPO (onderdeel van de niet-grondgebonden maatregelen) al in de overall database aanwezig is, dienen de bedragen uit deze categorie buiten beschouwing te worden gelaten bij in beeld brengen van de additionele betalingen t.o.v. de overall database. Daardoor kan gesteld worden dat naast de projectgebonden subsidies, de provincie Limburg in deze programmaperiode tot en met 2024 ruim **€ 201 miljoen** aan landbouw gerelateerde betalingen heeft ontvangen.

Bijlagen

Bijlage 1	Opzet van de rapportage
Bijlage 2	Gemeenschappelijk Landbouwbeleid
Bijlage 3	Overzichtstabellen Europese programma's
Bijlage 4	Overzichtstabel Sustainable Development Goals (SDG's)

Bijlage 1

Opzet van de rapportage en inventarisatie

In deze bijlage beschrijven we de opzet van de rapportage, inventarisatie en hoe de onderliggende gegevens tot stand zijn gekomen en/of moeten worden geïnterpreteerd.

Het monitoringsysteem bevat de toegekende subsidies binnen de grootste en belangrijkste Europese programma's en fondsen. Slechts enkele kleine fondsen en programma's maken geen onderdeel uit van deze inventarisatie. De inventarisatie van toegekende subsidie maakt gebruik van openbare databases, contacten met programmabureaus / National Contact Points.

De inventarisatie gaat uit van toegekende subsidie binnen de Europese programma's op basis van de vestigingsplaats van de subsidie-ontvangende organisaties. De projectenomsvang is in werkelijkheid groter (multiplier), omdat voor de meeste programma's geldt dat slechts een deel van de projectkosten uit (Europese) subsidie wordt gefinancierd. Voor de berekening van de multiplier is op basis van ervaringscijfers per programma een gemiddeld subsidiepercentage bepaald. Deze percentages worden vertaald in een gemiddelde multiplier per programma. Berekend is dat de huidige gewogen multiplier voor de provincie Limburg (afgerond) **1,71** bedraagt.

In het monitoringssysteem leggen we van ieder project een 'database-startdatum' vast. Op basis hiervan is de ontwikkeling van subsidietoekenning in de tijd beschikbaar. Indien beschikbaar gebruiken we hiervoor de datum van de verleningsbeschikking. Als alternatief wordt de startdatum van het project gebruikt, of anders de datum van vastlegging in de database.

1.1 Categorisering

Categorisering op projectniveau

Alle projecten worden gecategoriseerd op drie variabelen:

- Bestuurlijk thema
- Topsector
- SDG

Bestuurlijk thema

De bestuurlijk thema's zijn opgesteld door alle provinciale coalitieakkoorden te analyseren en hieruit een rode lijn te destilleren. Op deze wijze zijn de bestuurlijke thema's herkenbaar binnen de decentrale overheden en kan een goede vergelijking worden gemaakt met regionaal beleid. Er wordt gebruik gemaakt van de volgende bestuurlijke thema's:

- Arbeidsmarkt & Werkgelegenheid
- Circulaire economie
- Cultuur & Samenleving
- Energie
- Defensie
- Innovatie algemeen
- Landbouw & Visserij
- Mobiliteit & Infrastructuur
- Natuur, Milieu & Biodiversiteit
- Onderwijs
- Zorg & Welzijn

Topsectoren

Economische projecten worden gecategoriseerd naar topsector. Deze zijn gebaseerd op het nationaal topsectorenbeleid. De volgende topsectoren zijn onderdeel van de monitoring:

- Agri & Food
- Chemie
- Creatieve industrie
- Energie
- ICT
- High Tech Systemen en Materialen (HTSM)
- Life Sciences & Health
- Logistiek
- Tuinbouw & Uitgangsmaterialen
- Water & Maritiem

Sustainable Development Goals

De Sustainable Development Goals (SDG's) zijn zeventien wereldwijde doelstellingen voor duurzame ontwikkeling, opgezet door de Verenigde Naties in 2015. De doelen zouden in 2030 moeten zijn bereikt. De doelstellingen zijn geformuleerd om deze praktisch toepasbaar te maken en fungeren ook als handvatten voor de samenleving om stappen te zetten richting duurzaamheid. De projecten die niet in directe zin passen binnen één van de zeventien SDG's worden gecategoriseerd onder 'niet van toepassing'. De SDG's zijn als volgt:

- Uitbannen van alle vormen van (extreme) armoede
- Einde aan honger, zorgen voor voedselzekerheid en duurzame landbouw
- Gezondheidszorg voor iedereen
- Inclusief, gelijkwaardig en kwalitatief onderwijs voor iedereen
- Gelijke rechten voor mannen en vrouwen en empowerment van vrouwen en meisjes
- Schoon water en sanitaire voorzieningen voor iedereen
- Toegang tot betaalbare en duurzame energie voor iedereen
- Inclusieve, economische groei, werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor iedereen
- Infrastructuur voor duurzame industrialisatie
- Verminderen ongelijkheid binnen en tussen landen
- Maak steden veilig, veerkrachtig en duurzaam
- Duurzame consumptie en productie
- Aanpak klimaatverandering
- Beschermen en duurzaam gebruik van de oceanen en zeeën
- Beschermen van ecosystemen, bossen en biodiversiteit
- Bevorderen van veiligheid, publieke diensten en recht voor iedereen
- Versterken van het mondiaal partnerschap om doelen te bereiken

Categorisering op organisatieniveau

Van de organisaties die participeren in de projecten wordt vastgelegd hoeveel subsidie zij binnen het project toegekend hebben gekregen. Daarnaast wordt de vestigingsplaats van deze organisaties vastgelegd. De vestigingsplaats is de basis voor de geografische verdeling van de Europese subsidie. Op deze manier kan een onderverdeling gemaakt worden naar subsidie per gemeente of provincie. Ten slotte wordt vastgelegd welk type organisatie de financiering ontvangt.

1.2 Europese programma's

Het monitoringsysteem bevat de toegekende subsidies binnen de grootste en belangrijkste Europese programma's en fondsen. Slechts enkele kleine fondsen en programma's maken geen onderdeel uit van deze inventarisatie. Dit zijn dezelfde uitgangspunten als de vorige programmaperiode. Zie de bijlage voor korte duiding van de opgenomen programma's.

De programma's worden gecategoriseerd naar regieorgaan. Hierin wordt onderscheid gemaakt naar programma's onder regionale regie, nationale regie en Europese regie. Programma's onder regionale regie zijn Interreg A, EFRO en POP (w.b. overgangperiode richting GLB 23-27). Dit zijn programma's waar provincies zelf aan het roer staan en invloed uit kunnen oefenen. Programma's onder nationale regie zijn bijvoorbeeld AMIF en ESF+. Hier is de Rijksoverheid de meest bepalende actor. Programma's onder Europese regie worden voornamelijk vanuit Brussel aangestuurd. Horizon Europe is het grootste programma onder Europese regie. Waar programma's onder regionale en nationale regie ook een bepaald geografisch gebied kennen, denk aan Kansen voor West III of ESF+, zijn programma's onder Europese regie in heel Europa toepasbaar. Dit houdt in dat organisaties uit heel Europa kunnen deelnemen aan deze programma's en concurreren om het budget.

Onderstaand zijn de in het monitoringsysteem aanwezige programma's benoemd, gecategoriseerd naar regieorgaan.

Programma's – regionale regie

- EFRO (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling)
 - Kansen voor West III
 - EFRO 2021-2027 Noord-Nederland
 - EFRO 2021-2027 Oost-Nederland
 - OPZuid EFRO 2021-2027
- ELFPO (Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling), onderdeel GLB 23-27
- Interreg – grensoverschrijdende samenwerking:
 - Interreg VIA Duitsland-Nederland
 - Interreg VIA Euregio Maas-Rijn
 - Interreg VIA Vlaanderen-Nederland
 - Interreg VIB Noordzeeregio
 - Interreg VIB North West Europe
- Just Transition Fund (JTF)

Programma's – nationale regie

- AMIF (Asiel- en Migratiefonds)
- EMVAF (Europees Maritiem, Visserij en Aquacultuur Fonds)
- ESF+ (Europees Sociaal Fonds+):
 - Kwetsbare werkenden en werkzoekenden
 - Sociale innovatie
 - Voedselhulp

- ISF (Fonds voor de Interne Veiligheid)

Programma's – Europese regie

- CEF (Connecting Europe Facility)
 - Digitaal
 - Energie
 - Transport
- COSME
- Creative Europe
- Digital Europe
- EEE-F
- ELENA
- Erasmus+
- Europe for Citizens (CERV)
- European Urban Initiative
- European Defence Fund
- Eurostars
- Horizon Europe:
 - Clusters
 - EDF (European Defence Fund)
 - EIC (European Innovation Council)
 - EIE (European Innovation Ecosystems)
 - EIT (European Institute of Innovation and Technology)
 - ERC (European Research Council)
 - JRC (Joint Research Centre)
 - Marie Curie
 - Reforming/enhancing EU R&I System
 - Research infrastructures
 - Widening participation/spreading excellence
- Innovation Fund
- Interreg VIC Europe
- Interregional Innovation Investments (I3)
- LIFE
- URBACT V

1.3 Samenwerking

Nieuw in deze versie van het monitoringsysteem is de mogelijkheid om in kaart brengen wie met wie samenwerkt in Europese projecten. Door deze samenwerking in beeld te brengen, ook over de grenzen van het onderzoeksgebied, is het mogelijk op verschillende niveaus netwerkanalyses te maken. Zo brengen we niet alleen in beeld wat er gebeurt, maar vooral welke dynamiek en welke onderlinge verbinding / samenwerking hieraan ten grondslag ligt. De netwerkanalyse geeft antwoord op vragen als: "Met welke regio's werken onze organisaties het meest samen?" Maar ook meer ingezoomd: "Welke samenwerkingsverbanden zijn er tussen ons MKB en andere organisaties in projecten die bijdragen aan een specifieke topsector?" Of: "Hoe sterk is de regionale samenwerking tussen onze kennisinstellingen en ons bedrijfsleven?" In het rapport wordt op algemeen niveau (het niveau van het onderzoeksgebied en per provincie in het onderzoeksgebied) naar de samenwerkingen gekeken. Eventuele aanvullende analyses zijn aan te vragen.

1.4 Benchmark

Om de gegevens te vergelijken met andere Nederlandse provincies is in deze rapportage een benchmark opgenomen. Het betreft hier een landsdekkende benchmark op basis van het aantal inwoners en het BRP (over de gehele periode en per jaar). Ook is van andere provincies de verdeling van de Europese subsidie tussen programma's onder regionale, nationale en Europese regie weergegeven.

1.5 Gegevensverzameling

Bij de gegevensverzameling wordt gebruik gemaakt van verschillende bronnen. Zo wordt gebruik gemaakt van openbare databases als van contacten met programmabureau's. De beschikbaarheid van gegevens verschilt per programma. Horizon Europe stelt bijvoorbeeld een zeer uitgebreide dataset beschikbaar via Cordis. In deze dataset is per deelnemende organisatie omschreven hoeveel subsidie zij ontvangen en waar ze gevestigd zijn. Bij enkele programma's zijn alleen de totaalgegevens per project bekend. Dit houdt dus ook in dat alleen het totaal subsidiebedrag bekend is. Bij dergelijke programma's wordt het bedrag per organisatie berekend door dit totaalbedrag te delen door het aantal deelnemende organisaties. Op deze manier kan toch een goede inschatting gemaakt worden van de toegekende financiering. Voor het EFRO-programma gebruiken we gegevens die verstrekt zijn door de Managementautoriteit. Ten slotte worden voor ELFPO de gegevens verstrekt door de provincies zelf.

Onze aanpak gaat uit van pragmatisme in het komen tot voldoende betrouwbare en bruikbare gegevens, zonder 'wetenschappelijk volledig' te willen zijn. Met de gepleegde inzet garanderen we een dekkend beeld van minimaal 90%. Dit met de wetenschap dat de inspanningen om de laatste 10% te vergaren onevenredig groot zijn ten opzichte van de meerwaarde ervan in de analyses.

1.6 Toerekening financiering

Subsidie wordt aan een locatie toegerekend op basis van adresgegevens zoals aanwezig in de programmadatabases. Dit houdt in dat bijvoorbeeld alle financiering die TNO ontvangt binnen Horizon Europe wordt toegeschreven aan Den Haag. Dit komt doordat TNO bij aanvragen Den Haag als locatie opgeeft (vanwege de locatie van het hoofdkantoor) en daarmee ook als zodanig terugkomt in de projectendatabase. Het is onmogelijk te achterhalen in welke TNO-vestiging de werkzaamheden daadwerkelijk uitgevoerd worden en daarom wordt de locatie in de database aangehouden als projectplaats in de monitoring.

Hiernaast wordt binnen Interreg soms met voucherregelingen gewerkt. Dit houdt in dat Europees geld eerst terecht komt bij een intermediaire organisatie die dit geld vervolgens weer verdeelt over andere organisaties. Deze organisaties zijn niet bij ons bekend, dit komt doordat in de openbare database alleen de primaire ontvanger van de middelen wordt benoemd. Bij voucherregelingen is dit de intermediaire organisatie. Dit houdt in dat in de monitoring ook slechts melding gemaakt wordt van deze intermediair en het totale bedrag aan financiering aan deze organisatie wordt toegeschreven.

1.7 Doorontwikkeling monitoringsysteem

Er vindt continu inhoudelijke toetsing van het monitoringsysteem plaats. Deze toetsing is onder andere mogelijk door contacten met de provincies of met subsidieverstrekken. Regelmatig wordt met deze informatie de database aangescherpt. Het is hierdoor mogelijk dat een subsidiebedrag wordt gerectificeerd, of dat een eerder gekozen categorisering wijzigt, bijvoorbeeld van topsector Chemie naar HTSM. Dit alles met als doel om op het moment van rapportage het monitoringsysteem zo goed mogelijk inzicht te laten geven in de toegekende Europese subsidie in het onderzoeksgebied.

Bijlage 2

Informatie Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

Ruim 33% van de EU-begroting is gereserveerd voor landbouw, deze middelen worden beschikbaar gesteld via het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Veruit de meeste betalingen uit het GLB zijn premies en vergoedingen. Deze betalingen verschillen wezenlijk van de overige subsidieprogramma's zoals aanwezig in de monitoringsdatabase, aangezien dat projectgebonden subsidies zijn op basis van toegekende bedragen. De betalingen uit het GLB kunnen hierdoor slechts voor een beperkt deel geïntegreerd worden in de database, daarom zijn de betalingen uit het GLB hier apart inzichtelijk gemaakt.

Het GLB heeft in de jaren 2021 en 2022 haar betalingen voornamelijk nog gedaan gebaseerd op de GLB-structuur en -doelen uit de programmaperiode 2014-2020, maar met middelen uit de periode 2021-2027. Vanaf 2023 vinden de betalingen plaats op basis van het GLB 23-27. Nog steeds is de basisinkomenssteun het grootste onderdeel van het GLB, alhoewel dit stapsgewijs wordt afgebouwd. Vanaf 2023 kan de basisinkomenssteun worden aangevuld met ecoregelingen, waarvan de omvang wordt bepaald door de mate waarin een agrariër zich inspent op het gebied van verduurzaming. Daarnaast zijn diverse directe betalingsregelingen beschikbaar, waaronder extra vergoedingen voor landbouwers onder de 40 jaar. Het tweede onderdeel betreft het markt- en prijsbeleid. Dit betreft met name betalingen voor marktmaatregelen, die de afgelopen jaren vooral in de tuinbouwsector zijn ingezet. Samen met het eerste onderdeel komt de subsidie uit het Europees Landbouw Garantie Fonds (ELGF).

Het derde onderdeel richt zich op plattelandsontwikkeling die gefinancierd wordt uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO). In Nederland zijn diverse maatregelen opengesteld voor aanvragen, waarbij in de uitvoering onderscheid is gemaakt tussen grondgebonden en niet-grondgebonden maatregelen. De toegekende subsidie van projecten gericht op niet-grondgebonden maatregelen zijn reeds in de database aanwezig (onder het programma ELFPO).

Bijlage 3

Overzichtstabellen Europese programma's

Overzichtstabel Europees programma – regionale regie

Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling	Om de economische verschillen tussen Europese regio's te verkleinen heeft de Europese Unie het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling opgericht. Kansen voor West III is één van de vier landsdelige EFRO-programma's.
ELFPO (Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling)	Europees fonds om het platteland van Europa te versterken. De Nederlandse uitvoering hiervan is het subsidieprogramma POP (Plattelandsontwikkelingsprogramma). Dit programma richt zich onder andere op: 1. Agrarisch ondernemerschap: versterken van innovatie, verduurzaming en concurrentiekracht; 2. Duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen (verbetering waterkwaliteit); 3. Goede conditie van het platteland (biodiversiteit, natuur en landschap).
Interreg VIA Duitsland-Nederland	Subsidieprogramma om de Europese samenwerking tussen grensregio's te stimuleren en te bevorderen. Interreg VIA Deutschland-Nederland richt zich op grensoverschrijdende samenwerking tussen Nederland en de Duitse deelstaten Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen. Het programma definieert de volgende prioriteiten: 1. Een innovatiever programmagebied; 2. Een groener programmagebied; 3. Samenwerken aan een verbonden grensgebied; 4. Een Europa dicht bij de burger in het grensgebied. De prioriteiten hebben als doel om het programmagebied zo goed mogelijk te laten ontwikkelen.
Interreg VIA Euregio Maas-Rijn VA Euregio Maas-Rijn (EFRO)	Subsidieprogramma om de Europese grensoverschrijdende projecten in het Maas-Rijngebied te ondersteunen. Het programmagebied van het Interreg VIA EMR (Euregio Maas-Rijn) programma omvat Limburg, Zuidoost Noord-Brabant en delen van België en Duitsland. Projecten op de volgende gebieden worden binnen dit programma gefinancierd: • Een slimmer Maas-Rijngebied; • Een groener, koolstofarm Maas-Rijngebied; • Een socialer Maas-Rijngebied; • Beter samenwerkingsbestuur in het Maas-Rijngebied.
Interreg VIA Vlaanderen-Nederland	Subsidieprogramma om grensoverschrijdende samenwerking tussen Vlaamse en Nederlandse organisaties te bevorderen. Het programmagebied omvat in Nederland de provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland. In Vlaanderen gaat het om de provincies Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant (enkel het arrondissement Leuven) en West-Vlaanderen (met uitzondering van de arrondissementen Veurne en Ieper). Interreg VIA Vlaanderen-Nederland kent vier onderdelen, met daarin diverse prioriteiten. De vier onderdelen zijn: 1. Een slimmer Europa;

Interreg VIB Noordzeeregio

2. Een groener Europa;
3. Een socialer Europa;
4. Een Europa zonder grenzen.

Subsidieprogramma om de transnationale samenwerking tussen partners (publiek en privaat) uit verschillende landen te stimuleren en te bevorderen. Naast Nederlandse regio's, maken regio's van de lidstaten België, Duitsland, Noorwegen, Zweden, Denemarken en het Verenigd Koninkrijk deel uit van het programmagebied. In het programma staan vier thematische prioriteiten centraal:

1. Robuuste en intelligente economieën in de Noordzeeregio;
2. Een groene transitie in de Noordzeeregio;
3. Een klimaatbestendige Noordzeeregio;
4. Betere governance.

Interreg VIB North West Europe

Subsidieprogramma om de transnationale samenwerking tussen partners (publiek en privaat) uit verschillende landen te stimuleren en te bevorderen. Het Noordwest-Europa-programma is van toepassing in de gemarkeerde regio's van Nederland en in regio's van de lidstaten België, Duitsland, Frankrijk, Ierland, Luxemburg en Verenigd Koninkrijk, alsmede Zwitserland. Deze samenwerking richt zich op vijf prioriteiten:

1. Een slimmer en klimaatbestendiger NWE-gebied;
2. Slimme en gelijkwaardige energietransitie;
3. Transitie naar een circulaire economie;
4. Bevorderen van innovatie in het NWE programmagebied;
5. Transitie naar een sociaal-inclusieve, duurzame en bestendige maatschappij.

Just Transition Fund (JTF)

Het Just Transition Fund (JTF) is een EU-financieringsinstrument voor regio's die afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen en industrieën met een hoge uitstoot. Het programma wordt ingezet om de sociaaleconomische gevolgen van de klimaattransitie op te vangen, waarbij een aspect van het programma zich ook richt op de arbeidsmarkt. Het doel is om hen te helpen zich voor te bereiden op de transitie die nodig is om in 2030 minimaal 55 % emissiereductie en klimaatneutraliteit in 2050 te realiseren.

Overzichtstabel Europees programma – nationale regie

AMIF

Het Asiel, Migratie en Integratiefonds is een onderdeel van de subsidieregeling voor de Europese migratie- en veiligheidsfondsen (EMFV) 2021-2027. Het AMIF biedt subsidie voor de volgende vier doelstellingen:

1. Asiel en opvang;
2. Legale migratie;
3. Integratie;
4. Terugkeer.

EMVAF

Het Europees Maritiem, Visserij en Aquacultuur Fonds (EMVAF) geeft subsidie om innovatie te ondersteunen om de volgende hoofddoelen te ondersteunen:

- Het verder verduurzamen en flexibiliseren van de visserijvloot door innovatie;
- Het behouden van de aquacultuurproductie;

- Een bijdrage leveren aan natuuronderzoek- en behoud;
- Ervoor zorgen dat Nederland haar verplichtingen uit het gemeenschappelijk Visserijbeleid op het gebied van datacollectie en controle- en handhaving nakomt.

ESF+ Het Europees Sociaal Fonds+ (ESF+) is het belangrijkste Europese middel om werkgelegenheid te ondersteunen, mensen aan werk te helpen en te zorgen voor eerlijke arbeidskansen voor alle EU-burgers. Er zijn drie focuspunten:

1. Kwetsbare en werkzoekenden;
2. Voedselhulp;
3. Sociale Innovatie.

ISF (Fonds voor de Interne Veiligheid) Het fonds voor de Interne Veiligheid (ISF) is onderdeel van de subsidieregeling voor de Europese migratie- en veiligheidsfondsen (EMFV) 2021 – 2027. De subsidieregeling ISF bevat uit drie doelstellingen:

1. Verbeteren en vergemakkelijken van uitwisseling van informatie;
2. Verbeteren en intensiveren van grensoverschrijdende coördinatie en samenwerking;
3. Ondersteunen van versterking van capaciteiten van lidstaten voor het voorkomen en bestrijden van criminaliteit, terrorisme en radicalisering en beheersen van veiligheid gerelateerde incidenten, risico's en crises.

Overzichtstabel Europees programma – Europese regie

CEF (Connecting Europe Facility)	De Connecting Europe Facility (CEF) ondersteunt een efficiënte, geïntegreerde, duurzame en multimodale infrastructuur in de EU. CEF heeft de volgende pijlers: 1. CEF-Energie; 2. CEF-Digitaal; 3. CEF-Transport. 3. CEF 2021-2027 onderstreept de synergiën tussen de vervoers-, energie- en digitale sector en stimuleert sector overstijgend werk op gebieden als geautomatiseerde mobiliteit en alternatieve brandstoffen.
COSME	COSME staat voor 'Competitiveness of enterprises and SMEs' en heeft als doel om het concurrentievermogen van het MKB in Europa te verbeteren. Het programma ondersteunt het MKB op de volgende gebieden: 1. Toegang tot financiering; 2. Toegang tot internationale markten; 3. Een gunstig ondernemersklimaat.
COST	Coördineren en afstemmen van nationaal gefinancierd onderzoek dat fundamenteel en/of precompetitief van aard is, gericht op vreedzame doeleinden: vraagstukken die voor verschillende landen een gelijke strekking hebben en een basis vormen voor harmonisatie en regelgeving.
Creative Europe	Het Creative Europe programma heeft tot doel de Europese creatieve en culturele sector te stimuleren en daarmee bij te dragen aan zowel de economie, werkgelegenheid, innovatie en sociale cohesie in Europa als ook de verdere ontwikkeling van de Europese cultuur. Het programma bestaat uit drie onderdelen, te weten: 1. Cultuur; 2. Media; 3. Sector overschrijdend innovaties en acties.

Deze drie onderdelen hebben samen twee hoofddoelstellingen:

1. De bescherming, ontwikkeling en bevordering van de Europese culturele en taalkundige verscheidenheid en het culturele en taalkundige erfgoed;
2. Het economische potentieel en concurrentievermogen van de culturele en creatieve sectoren te vergroten, met name de audiovisuele sector.

Digital Europe

Digital Europe is het Europese programma gericht op digitalisering in de Europese Unie. Het programma zet zowel in op het ontwikkelen van technologie als het toepassen van die technologieën in de samenleving. Digital Europe richt zich op de volgende prioriteiten:

1. Supercomputing;
2. Artificial Intelligence;
3. Cybersecurity;
4. Advanced Digital Skills;
5. Breed gebruik van digitale technologieën in de economie en samenleving.

EEE-F

Publiek-privaat partnerschap van de Europese Unie met EIB en een Duitse en Italiaanse bank, gericht op mitigatie van klimaatverandering. Financiering voor energie-efficiëntie, gebruik van hernieuwbare energiebronnen en 'schoon stedelijk transport'. Begunstigden zijn lokale, regionale en mogelijk nationale overheden of publieke en private ondernemingen die namens deze overheden optreden.

ELENA

Met de ELENA subsidie steunt Europa samen met de EIB (Europese Investeringsbank) steden en regionale overheden bij de uitwerking van hun innovatieve investeringsprogramma's of projecten. ELENA bestaat uit drie onderdelen:

1. Energie-efficiëntie;
2. Duurzame residentiële gebouwen;
3. Stedelijke mobiliteit en transport.

Erasmus+

Erasmus+ is het Europese subsidieprogramma voor onderwijs, jeugd en sport. Aan de basis staat de gedachte dat investeringen in onderwijs, opleidingen en niet-formeel leren van cruciaal belang zijn om mensen - ongeacht hun leeftijd of achtergrond - de kans te geven zich voortdurend te ontwikkelen oftewel: een leven lang te leren. Erasmus+ kent in de programmaperiode 2021-2027 de volgende prioriteiten:

1. Inclusie en diversiteit;
2. Digitalisering;
3. Participatie;
4. Green Erasmus+ (duurzaamheid, milieu en klimaat).

Europe for Citizens (CERV)

Europees programma gericht op het actief maken van burgers voor de Europese samenleving. Het programma kent vier pijlers:

1. Gelijkheid, rechten en gendergelijkheid;
2. Betrokkenheid en participatie van burgers;
3. Daphne (geweld);
4. Waarden van de Unie.

European Defence Fund

Het European Defence Fund (EDF) is gericht op het ondersteunen van gezamenlijk defensieonderzoek in Europa en het bevorderen van een innovatieve en competitieve industriële basis op het gebied van defensie. Daarmee beoogt de EU sneller en kosten effectiever belangrijke strategische defensiecapaciteiten te verwerven in EU-verband.

European Urban Initiative

Het Europees programma European Urban Initiative richt zich op proefprojecten en innovatieve oplossingen voor duurzame stadsontwikkeling. Projecten met de volgende onderwerpen vallen onder European Urban Initiative:

- Milieu en klimaat;
- Inzet van digitale technologie ten behoeve van innovatie;
- Cultuur en erfgoed;
- Duurzaam toerisme;
- Veiligheid in stedelijke gebieden.

Europees Globaliseringsfonds Eurostars

Het Europees fonds voor aanpassing aan de globalisering biedt steun aan mensen die hun baan verliezen door structurele veranderingen als gevolg van globalisering.

Eurostars ondersteunt innovatief MKB bij internationale onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten. De doelstelling van Eurostars is de groei en innovativiteit van het MKB te bevorderen. Dit door internationale onderzoeks- & ontwikkelingsprojecten door het MKB te stimuleren. Projecten dienen gericht te zijn op het creëren van innovatieve producten, processen en diensten voor commercialisering.

Horizon Europe

Horizon Europe is hét financieringsprogramma voor onderzoek en innovatie. De belangrijkste doelstelling is het stimuleren van wetenschap en innovatie in het bedrijfsleven en de academische wereld.

Een projectvoorstel moet altijd passen binnen één van de pijlers van Horizon:

1. Pijler 1: Excellent Science;
2. Pijler 2: Global Challenges and European Industrial Competitiveness;
3. Pijler 3: Innovative Europe.

Interreg VIC Europe

Interreg VIC Europe is het Europese programma dat ten doel heeft om beleidsleren, op het gebied van regionale ontwikkeling, tussen nationale, regionale en lokale overheden te ondersteunen. Interreg Europe zet zich in op drie thema's:

1. Een concurrerender en slimmer Europa;
2. Een groener en veerkrachtiger Europa;
3. Een socialer en inclusiever Europa.

Innovation Fund

Het Innovation Fund financiert projecten die innovatieve koolstofarme technologieën demonstreren. Het doel is om marktklare oplossingen voor de industrie te realiseren, waarmee ook deze sector klimaatneutraal wordt. Het Innovation Fund richt zich op zeer innovatieve technologieën en grote flagship projecten die aanzienlijke emissiereducties kunnen opleveren. Het gaat het demonstreren van unieke, zeer innovatieve projecten.

Interregional Innovation Investments (I3)

Het nieuwe I3 programma heeft als doel om interregionale innovatieprojecten te ondersteunen in commercialiserings- en opschalingsfasen. Nederlandse organisaties kunnen meedoen in beide onderdelen van het programma:

1. financiële en adviserende steun voor investeringen in interregionale innovatieprojecten
2. financiële en adviserende steun voor het ontwikkelen van waardenketens in minder ontwikkelde regio's.

LIFE

LIFE is hét Europese programma voor activiteiten en projecten die een bijdrage leveren aan het klimaat, het milieu en de natuur. Het programma biedt voor veel verschillende onderwerpen mogelijkheden, denk aan energie-efficiëntie, biodiversiteit, luchtkwaliteit en circulaire economie.

LIFE bestaat uit twee subthema's met eigen prioriteiten en bijbehorende openstellingen.

1. **Subthema Milieu**

Natuur en Biodiversiteit

Circulaire economie en levenskwaliteit

2. **Subthema Klimaat**

Klimaatmitigatie en -adaptie

Transitie naar schone energie

URBACT

URBACT is het Europese territoriale coöperatieprogramma. URBACT bevordert duurzame geïntegreerde stedelijke ontwikkeling in steden in heel Europa en is een succesvol instrument van het Europese cohesie beleid. URBACT richt zich op:

1. Capaciteit om stedelijk beleid te ontwikkelen;
 2. Ontwerpen van beleid;
 3. Implementatie van beleid;
 4. Opbouwen en delen van kennis.
-

Bijlage 4

Overzichtstabel Sustainable Development Goals

1. Geen armoede	Projecten gericht op het verminderen van armoede in brede zin (welvarendheid, dus niet enkel financieel), alsook de impact van armoede. Kan ook gaan om het beleid dat gericht is op het verminderen van armoede.
2. Geen honger	Voor Nederland gericht op de duurzaamheid van voedselproductie (voedselzekerheid) en de impact op de kwaliteit van de leefomgeving en het dierenwelzijn. Ook het tegengaan van voedselverspilling. Voorbeelden: ontwikkelen nieuwe genetische rassen groentes die bestand zijn tegen klimaatverandering of project gericht op verbeteren van dieet van jongeren.
3. Goede gezondheid en welzijn	Vermijden van overlijden, tegengaan van ziektes, preventie van schadelijk gedrag, gezinsplanning, betaalbaarheid gezondheidszorg, vaccinaties, financiering van gezondheidszorg zelf, verkeersveiligheid, mentale gezondheid, en toegang tot medicijnen.
4. Kwaliteitsonderwijs	Van voorschoolse educatie tot een leven lang leren. Ook het tegengaan van genderongelijkheid in onderwijs en projecten gericht op analfabetisme horen bij deze SDG.
5. Gendergelijkheid	Tegengaan discriminatie, gelijke beloning en kansen voor arbeid, tegengaan seksuele uitbuiting, toegang tot seksuele en reproductieve gezondheid, erkenning onbetaalde zorg en arbeid, deelname in besluitvorming.
6. Schoon water en sanitair	Voor Nederland: projecten gericht op kwaliteit van water en efficiënt watergebruik. Bijvoorbeeld waterzuivering en stoppen van lozen chemicaliën in water.
7. Duurzame energie	Ontwikkeling en gebruik van technologieën voor energiebesparing en hernieuwbare energiebronnen. Ook projecten gericht op infrastructuur voor nieuwe energiebronnen.
8. Waardig werk en economische groei	Projecten gericht op economische groei, productiviteit, diversificatie van arbeid, groei van MKB & ondernemerschap, arbeidsrechten en waardig werk voor alle soorten mensen.
9. Industrie, innovatie en infrastructuur	Projecten gericht op het ontwikkelen van de infrastructuur (wegen, spoor etc.), duurzame industrialisering, het verbeteren van wetenschappelijk onderzoek en in algemene zin projecten gericht op technologische innovaties. Ook toegang tot ICT.
10. Ongelijkheid verminderen	Projecten gericht op het verminderen van de ongelijkheid tussen landen en intern op gelijke kansen binnen de sociale infrastructuur. Onder andere: gelijk inkomen, sociale, economische en politieke inclusie, volksvertegenwoordiging, migratie en mobiliteit en tot slot verbeteren mogelijkheden voor internationaal geld overmaken.
11. Duurzame steden en gemeenschappen	Aanbod van betaalbare huisvesting, gezonde leefomgeving (parken, luchtkwaliteit, openbare ruimte), vervoerssystemen en verkeersveiligheid, beschermen en veiligstellen cultureel en natuurlijk erfgoed en klimaatadaptatie van steden (ook rampenrisicobeheer).
12. Verantwoorde consumptie en productie	Efficiënter gebruiken van grondstoffen, verminderen voedselverspilling, afvalproductie verminderen (veel projecten gericht op circulaire economie vallen hier dus onder), informatievoorziening over duurzame levensstijl in balans met de natuur.
13. Klimaatactie	Projecten gericht op het vergroten van de veerkracht en aanpassingsvermogen in het land, de integratie van klimaatverandering in beleid en projecten over bewustwording van klimaatverandering/adaptatie/mitigatie.
14. Leven in het water	Projecten gericht op het behouden en duurzaam gebruiken van oceanen, zeeën en maritieme hulpbronnen. Vervuiling in zee tegengaan, duurzaam beheer van zee- en kustecosysteem, regulering visvangst & herstellen visvoorraad, wetenschappelijk onderzoek op dit gebied.
15. Leven op het land	Projecten gericht op het beschermen, herstellen en duurzaam beheren van het leven op het land in alle vormen (ook zoet water, bijvoorbeeld meren). Hieronder vallen o.a. bosbeheer, tegengaan verlies biodiversiteit, tegengaan stroperij en maatregelen tegen invasieve soorten dieren en planten.
16. Vrede, justitie en sterke publieke diensten	Verminderen van alle vormen van geweld, gelijke toegang tot het rechtssysteem, einde aan corruptie, doeltreffende, verantwoordelijke en transparante instellingen,

17. Partnerschap op doelstellingen te bereiken

participatie in besluitvorming verbeteren. Ook projecten voor terrorismebestrijding bijvoorbeeld.

Projecten gericht op versterken van samenwerkingen tussen landen, het ontwikkelen en overdragen van (ecologische) technologie, en het bevorderen van publiek-private partnerschappen.
